Ч. 67 (169). Należytość pocztową uiszczono ryczałtem. Львів, неділя, 2 вересня 1928 р. Рік III.

Нова Зоря

4. WARSZAWA
Bibljoteka Narodowa
Minist. Oświaty

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст. під неділю на 8 ст. АДРЕСА: Нова Зоря Львів, ул. Кльонович ч. 8. II. пов. — Телефон 4—49. | Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол. місячно 2 зол. За кордоном 1/4 річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Конто П. Щ.: Краків 405.367.

В сіти непорозуміння

(До спору про жонате і безженне духовенство в нашій Церкві).

III.

Нові часи в нашій Церкві.

Із попередно*) сказаного виділи ми: а) що наша українська зєдинена Церква, на підставі умови і привилею, даного їй Апостольською Столицею 1595 р., має право мати світське духовенство як у безженнім так у жонатім стані, повернувши сим способом до правила Вселенської Церкви перед схизмою 1054; б) що римська Курія завсігди льояльно шанувала сі окремішности нашої тіснішої Церкви, коли законний заступник її, Єпископат, не вважав потрібним або можливим вийти з тої архаїчної стадії та наблизитися до практики зах. католицької Церкви. В якім отже напрямі ішов дальший розвиток нашої обєднаної Церкви?

Хто тілько сяк-так обізнаний з її історією, той знає, що вона завсігди, від самого початку, відчувала потребу мати й нежонате духовенство, і то мати його в більшій кількости, ніж практична дійсність давала. Головно в епохах інтензивнішої праці, чи-то коло поглиблення релігійного життя у власному громадянстві, чи-то особливо в боротьбі зі супротивними або конкуренційними зверхніми наступами наша світськими владами не протеґована Церква ніколи не мала забогато світських священників-одиничників, а завсігди замало. Звідси-то й необхідність широкого користування помочю Чина СВВ. — кооперація, яка з огляду на ріжницю в орґанізаційних принципах так часто давала привід до непорозумінь і внутрішних конфліктів. Виховувати собі тілько світських безженників, кілько Церкві в кождім часі потрібно, було завсігди дуже трудно, бо конець-кінців рішення — висвячувати себе сяк або так — лежало в руках самих питомців, молоденьких мужчин. В результаті виходило друге небезпечне явище: із жмені тих, що рішалися на стан безженний, 99 проц. уважало себе покликаними не до душпастирської праці, а на становища... владик. Воно правда, поганий той вояк, що не хоче бути полковником, одначе тут було як-раз навпаки: жонатий загал мав раз-на-все відрізаний шлях до духовної карієри, а горстка амбітників усі шанси зробити її. Се противне демократичному принципови католицької Церкви.

З ходом часу й обставин отся потреба збільшення духовних безженників ставала щораз пекучіша. Сьогодні прим. не підлягає жадному сумніву, що з одного боку, на сході, Росія ніколи не була-б так за одним замахом знищила Унії на українських землях, коли-б мала проти себе армію безженного духовенства,*) та що з другого боку, на заході, наші міста й мішані села ніколи не були-б таким вигідним полем для триюмфів латинізації на нашу шкоду, якби латинське безженне духовенство мусіло конкурувати з таким-же духовенством східного обряду. Які величезні шкоди потерпів, через одне й друге, наш національно-культурний орґанізм, се ясно кождій тямущій людині.

Очевидно, мала конкуренційна здібність східного обряду супроти західного має своє жерело не в самім тілько матримоніяльнім стані духовенства, одначе ніхто розумний не заперечить, що безженність латинського клиру є одною з головних основ тої переваги, яку римсько-католицька Церква виявляє в цілому світі і яку признають їй самі противники. Такий письменник як Бокль писав: „З усіх способів Церкви на поширення її сили, целібат духовенства є один із найважніших, і з котрого-не-будь боку дивимося на нього, мусимо признати його вершком політичного розуму (masterpiece of political wisdom). А православний Росіянин Мережковський: „Супроти західно-католицького мужеського християнства, тип східного византійського християнства є жіночий; таким робом ми, в православній релігії і в російській народности, маємо подвійну жіночість, комбінацію жіночого типу з жіночим“. (Українець нехай до останнього висказу додасть, що ми є комбінація аж трьох жіночих принципів: третя — то слабість південника супроти переваги північника).

Установа безженности дає західному обрядови трояку користь: а) висшу орґанізаційну здібність, технічну справність і службову дисципліну; б) глибше фахове знання, можливість ширшої освіти й більшу інтелектуальну продуктивність, та в) ліпшу соціяльно-економічну ситуацію. Коли з отсих трьох пунктів погляду порівнати українську католицьку Церкву з католицькими Церквами навіть менших народів, то вислід буде для нас фатальний. Пересічний громадянин, хочби й духовний, може й не мати на те виробленого ока, одначе ті, що їх воля Божа поставила на чолі нашої Церкви й одночасно дала їм чутке національне серце, не можуть не видіти дійсного стану, не можуть не журитися ним і не думати про способи, як лиху зарадити. Не один з них, поки став на своїм відповідальнім становищі, і не допускав думки про те, щоб шукати направи в пожертвованню одним із історичних прав нашої Церкви — правом на подруже духовенство. Традиція була у нього свята, одначе по якімсь часі, вичерпавши безуспішно всі пальятиви, не міг додуматися до нічого иншого, як лише до потреби значного помноження катеґорії безженних священиків. Як, коли і в якій мірі се зробити — се справа тактики, не принципу. По ріжних менше вдатних спробах, стало на сьому, що одна частина духовних семинарів приймає тілько кандидатів згори рішених до безбрачного стану.

IV.

Антицелібатники.

Та є одно громадянство, що з жорстокостю непоправного самогубця бороніться від того, що йому корисне. Й отся історична необхідність нашого народу не перестає мобілізувати всіх поклонників або невільників духа Руїни до боротьби з заходами наших владик коло вирвання нашої Церкви з того небезпечного маразму, в якім вона тепер опинилася. Не дивуватися ворогам католицької ідеї, або москвофілам — опозиція проти реформи впливає послідовно з їхніх принципів; та коли в католицькім і українськім обозі є мала що-правда, одначе голосна громадка людей, які думають, що поневіряючи честю прихильників реформи служать національній, ба навіть католицькій (!) справі, — се вже треба покласти на рахунок основного непорозуміння або якоїсь психопатії.

1) За реформою, мовляв, стоять Поляки. Стара пісонька, та проте наскрізь брехлива. Думаєш і питаєш себе: яку користь можуть мати Поляки з побільшення фалянги наших безженних духовних? Очевидно, жадної, лише навпаки. „Якби се від мене залежало — говорив раз один польський католик — то я їм роз. нашим духовним) позволив би мати не по одній жінці, а по дві!“ Чи ще не ясно? Польський націоналізм хиба якраз заінтересований в консервації нашого ріднею обтяженого священства, так само як і в удержанню дуже корисного для польщини юліянського календаря!

2) За реформою, мовляв, Рим. Певно що так, одначе не менше певне і те, що Рим доти шануватиме нашу окремішність, доки наші покликані чинники уважатимуть се потрібним. Якби Римови залежало єдино на ассиміляції (так уявляють собі наші римофоби), то він якраз повинен бути проти реформи, маючи певну надію скоро побачити наших дітей і внуків в чистім латинстві. Отже, Рим за реформою саме в інтересі нашої церковно-культурної індивідуальности.

3) Целібат іде, мовляв, на руку православній і сектярській пропаґанді. Часто чується цей закид, одначе не було досі показано ні одного конкретного випадку, деб люде перейшли на православя або протестантизм за те, що їм дано безженного священика. Отже — брехня.

4) Проти целібату, мовляв, є нарід. І знов, ні одного конкретного прикладу жалоби за те тілько, що парох не має їмості (очевидно, скарги з иншого титулу можливі, як і проти жонатого). Значить — також неправда.

5) Целібат, мовляв, розбиває історичний і многозаслужений священичий стан, продуцента нашої інтеліґенції і носія старих культурних традицій, та ви-

*) Див. ч. 65 (167) з 26. VIII.

*) Коли нині ведеться православна пропаґанда у нас, то — річ дуже характеристична! — при помочи головно безженних, монахів.

кликує у нім соціяльну кризу. Отсе наслід, по пустій полові попередніх ніби арґументів, таки один заміт, з яким треба поважніше рахуватися! Приглянімося йому близше.

Що наш духовний стан грав першорядну історичну ролю і має незабутні великі заслуги в нашім національно-культурнім і господарськім життю, про те не може бути двох думок. Особливо австрійська доба, від 40-их до 80-их років то — можна сказати — золотий вік в історії сього передового суспільного стану. Та на жаль, сі часи минули, і то мабуть безповоротно. Колись той духовний стан був одноцільний, замкнений у собі й аристократичний у найкрасшім розумінню сього слова. Духовенство було неначе одна родина; священиками з правила ставали сини священиків, „гомінес нові“ були рідкі, а вже між жінками їх донька не-священика була невиданим білим круком. Традиція стану і роду плекалася тоді з так сказатиб шляхотським пієтизмом. Культурно, під оглядом освіти й обичаїв, тодішній священик о ціле, як кажуть, небо перевисшав решту громадян; він міг їм, як вимовляється французу, s'imposer себто неначе накинути свій моральний авторитет. Економічно стояв він так, що з одного боку він не був тягаром для парохіян, навпаки, часто добродієм, а з другого боку міг „штандесгемес“ жити й обезпечити своїм дітям виховання, не потрібуючи притім хапатися всяких бічних зарібків, зі шкодою для своїх душпастирських обовязків. Одначе — повторяємо — все te tempi passati.

Сьогодні, поперед усього, духовний стан в силі приблизно 2000 душ (у Галичині) не є вже, як колись було, всею нашою інтеліґенцією; він лише одна і то не найсильніша її частина. Сьогодні, дальше, серед того стану одиниці із старих історичних родів можна, так сказатиб, порахувати на пальцях. Навіть таких, що їх батьки були вже священиками, вже мало, зате яких 3/4—4/5 то „нові люде“, переважно з селянського стану. А давні славні їмості з священичих династій стали сьогодні невиданими птицями, а їхне місце займили кандидатки з инших станів і без традицій їхніх попередниць. Як се гірко сказати, а воно таки так: священичий стан, на наших очах, переміняється в якусь тимчасову стацію, неначе якийсь життєвий Absteigquartier для тих елементів, що з низів піднимаються в гору. Їхні батьки не мали нічого спільного з духовним станом і їхні діти також не матимуть... Він перестав бути привабним. В нім уже загніздилася матеріяльна нужда, яка не позволяє йому ані поширяти свого, сьогодні так необхідного, образовання фахового і загального, ані удержати родини на відповідній стопі без конфліктів із совістю і... парохіянами. Так є сьогодні, а як буде за літ 20—30? Ось ерекціональні землі йдуть уже на парцеляцію, а домагання розділу Церкви від держави і засуд духовних на виключне удержання вірних щораз сильніше стукає до воріт новочасних держав. Що тоді буде, як вороги Церкви таки достукаються свого?

В таких обставинах і при таких перспективах поширення категорії безженних духовних і всьому станови відібрати клясовий характер — являється не лише історичною, життєвою необхідністю, а просто ратунком; натомість демаґоґічна боротьба з тими заходами Єрархії є вільним або невільним злочином проти Церкви й народу. Бо що в антицелібатній фурії немало злої віри, се також певно. Ось прим. наші радикали дуже побиваються за удержанням тілько жонатого духовенства. Вони знають чому. Або перейдіть у думці ряд найкрикливіших антицелібатників. Ось один старий спеціяліст від „правовірности“, жонатий з попадянкою: має семеро дітей, одначе ні одно не збогатило духовного стану. Ось другий, покійник, сам попович: мав восьмеро і так само нікого не пустив туди. А з поміж славних перемиських жерців обрядовости: хто з них дав сина на теольоґію, або дочку за попа? Се про світських; на жаль, те саме треба сказати про духовних ворогів целібату. Ось один, зі старого попівського роду: два сини і донька; всі поза духовним станом. Там другий — те саме; і так дальше. Все те, ніде правди діти, фарисейство. В найліпшім разі, сі панове подібні до тих романтичних інтеліґентів, що проливають сльози з того приводу, що народна ноша затрачується, одначе самі за ніщо у світі не вбрались би прим. у гуцульський костюм, щоб у нім ходити, дарма, що їхні батьки так носилися або носяться. Вони кричать про „право“ і його ненарушність, хочби весь світ валився; їм отже в альбом виписуємо із Шторма отсі слова:

Der eine fragt: was kommt danach?
Der andre fragt nur: ist es recht?
Und also unterscheidet sich
Der Freie von dem Knecht.

ГУРТОВО. ДЕТАЙЛ.
НОВООТВОРЕНИЙ — МАҐАЗИН — ФУТЕР
Абрагам ФЛЯСТЕР
Львів, пл. Краківська 6.
поручає готові футра та ріжнородні скірки по конкуренційних цінах. — Для П. Т. Урядників на догідні сплати.
292 3 10

„Ротари“ це явна галузь масонів

(і. л.) Римська „Civilta cattolica“ помістила довшу розвідку, в якій на основі ріжних, головно масонських, документів виказує, що „ротари“ се без сумніву масонська орґанізація, що в многих краях стоїть з масонами у як найкращих зносинах, що дух ротарів ворожий науці Христа і кат. релігії. „Corriere della Sera“ доносить, що під цю пору істнує 2.639 клюбів в 41 державах, (про Польщу не згадує, хоч істнує клюб бодай у Варшаві).

„Ротари“ грізніші подекуди від масонів тому, що під маскою ріжних „благородних“ кличів тим лекше втягають необережних людей в масонські сіти.

ЗБІЖЕ і ПАШУ
дорібок Вашої цілорічної праці, обезпечайте від огню тільки в своїм
— Товаристві взаїмних обезпечень —
„ДНІСТЕР“
у Львові, вул. Руська ч. 20.
Інформації уділюють місцеві аґенції.
287 8—16

Присилайте передплату!

Цінний дар священикам

„Пр. Серце Ісуса і священство“.*)

„Бог є любовю“. (І. Йо. 4. 16). Та правда немає у світі належного зрозуміння. Длятого у світі так мало є любови Бога. Се розуміння можуть світови дати священики, що самі ту любов знають і нею жиють. А що безконечна божа любов обявила себе чéрез особу Господа Ісуса, головно-ж через обявлення його пресв. Серця, длятого священики, що хочуть набути знання безконечної божої любови, і нею жити і людські душі нею освячувати, є обовязані віддатися з цілою посвятою пізнаванню Г. Ісуса і наслідуванню його пресв. Серця.

Отсе є провідна гадка, яку розвиває книжка, про котру Преосв. С. Туше (еп. Орлеану) не завагався сказати, що „величаве діло св. Золотоустого „Про священство“, ше не мало ліпшого пояснення, як те, що в сій книжці находимо“. Похвалили її м. и. ще-й такі поваги, як кардинал А. Рішельмі, А. Аліярді, В. Ванутеллі, М. Рамполля, П. Мафорі і сам папа Пій X.

„Ми є тої гадки“, каже видавець франц. тексту (А. Шаріє Т. І.), що сю книжку можна уважати за дар пресв. Ісусового Серця для священиків. Їм то хоче воно обявити безконечну божу любов в тяжких наших часах. Зі всіх сторін і на всі способи зачинають нас переслідувати. Ненавистю і клеветами вдаряють на нас, всіх засобів вживає пекло, щоби нас застрашити, знеохотити, зломити. Дасть Бог, що сторінки отсеї книжочки станут посеред тої громовиці голосом Ісуса, що кличе до своїх апостолів: „Бодріться, се я, не бійтеся. Безконечна любов чуває над вами“.

Твір цей складається з 4 частин:

Перша ч. показує нам священика, як твір безконечної любови, що його боже Серце подає людському родови, як невичерпане жерело науки й світла, милосердя і потіхи, жертви і спасення, „Як вічна любов, випливаючи з божого єства, сотворила чоловіка, так та сама любов, випливаючи з Серця Ісуса, сотворила священика; і як чоловік не найде ніколи свого правдивого щастя і совершенства, аж коли звернеться до свого Сотворителя, так і священик не осягне ніколи повноти життя і совершенства священичого, доки не звернеться до серця Ісуса...“

Друга ч. розвиває перед нами вісім головних священичих чеснот пресв. Ісусового Серця, (дух молитви, посвята, ревність, лагідність, покора, чистота, милосердє, любов до небесного Вітця, до Преч. Діви, до св. Церкви, до людських душ).

„Священик є другим Христом, бо він помазанник божий. Назначений незатертим і найвисшим знаменем божого післанця і пересмника божих властий, переходить, як Христос, поміж люди, ділаючи їм добре, уздоровляючи всяку недугу і всяку слабість в народі, уділяючи світла їх розумови, потіхи в терпіннях, прощення в покуті. Се правда, що він минається, але праця його лишається. Якщо його серце священичe є подібне до Серця Христового, його праця не є працею його, як слабого і обмеженого сотворіння, але є працею Ісуса Христа, Божого священика. Серце св. Павла, є серцем Ісуса Христа. Живу уже не ктому аз, но живет во мні Христос. О, якби то так завсігди можна було сказати, що серце священика, то серце Ісуса! Сю переміну свого серця осягне священик, коли буде старатися пізнати Серце Ісуса і наслідувати його чесноти.

Ту ціль хоче осягнути друга частина книжки.

Третя ч. говорить нам про любов воплоченого Слова до своїх священиків, яка виявляється від перших ударів його пресв. Серця і показується безперестанно через всі віки зі все змагаючоюся щедрістю.

В четвертій ч. подано збірку віддільних розважань про відносини безконечної Любови до священиків.

Булоби уймою для сеї книжки, якщо ми хотілиби в ній вишукувати або з неї подавати „гарнійші місця“. В ній все є гарне, з кождої її сторінки пливе мила, ніжна, пориваюча наука повна глубоких правд про безконечну божу любов, яка просвічує розум, кріпить волю, загріває серце. Поодинокі розділи дають гарний матеріял до розважувань в місяці пресв. Ісусового Серця для священиків чи кандидатів духовного стану в семинаріях; вони можуть рівнож служити знаменитим предметом до розважувань підчас реколекцій.

Зовнішний вигляд книжки можнаби назвати „люксусовим“. Добрий папір, гарний тип черенок, вмілий уклад і розклад друкарський, роблять дуже миле враження. Мало те ж друкарських похибок, лиш корректор не видержав одного правопису.

„Вручаємо священикам цей переклад книжочки „Пресв. Серця Ісуса і священство“, говорить Преосв. Епископ Йосафат, у сім пересвідченню, що робимо для них добре діло. Є це книжочка надзвичайно цінна... дуже на часі... незвичайно корисна для людських душ... дійсно дарунок Пресв. Серця для своїх священиків“. Без сумніву скаже про неї те саме кожний, хто з нею познакомиться. Побажатиби длятого треба цілим серцем, щоб такий „дарунок Божого Серця для священика“ знайшовся як найскорше в руках всіх наших священиків.

П. Ф.

*) Переклав з французької мови Йосафат Коциловський, епископ Перемиський. Жовква. Накладом Т-ва „Епархіяльна Поміч“ в Перемишлі. Друкарня ОО. Василіян. 1928. — (сторін 1—265).

ФУТРА ТУХ СПІЛКА
ГОТОВІ ТА РІЖНОРОДНІ СКІРКИ
по дуже низьким цінам поручає
НОВООТВОРЕНИЙ СКЛАД ФУТЕР
Львів, Скарбківська, ч. 3.
275 13—15

РАДІО-АПАРАТИ
найновіших зразків краєвих і заграничних
поручає по приступних цінах і на добрих услівях
ЛЕВ АППЕЛЬ і С-КА
ЛЬВІВ, вул. Леґіонів ч. 1. і 3.
212 г Кошториси на жадання безплатно. 16—30

НОВО ОТВОРЕНИЙ
МАҐАЗИН ПОСТЕЛІ
Р. ДЖАЛА
у Львові, вул. Хорущина 5.
побіч кіна „Аполльо“
поручає КОВДРИ вже по 18 зол., МАТЕРАЦИ по 30 зол. перероблює ковдри по 6 зол., матераци по 8 зол. 306 2-10

Повістевий фейлетон „Нової Зорі“ з дня 2. IX. 1928 56

ОСИП НАЗАРУК.

РОКСОЛЯНА

Українська історична повість з 16. століття.

— „Чи ти не уважаєш, о приятелю, що ми повинні про се повідомити Велику Раду улємів і хатібів?...“

— „Я уважаю, о приятелю, що ми повинні про се повідомити Велику Раду улємів і хатібів...“

— „Чи ти не уважаєш, о приятелю, що Велика Рада улємів і хатібів повинна довго мовчки приглядатися, бо небезпечно викликати гнів Сулеймана, сина Селіма...“

— „Я уважаю, о приятелю, що Велика Рада улємів і хатібів повинна довго мовчки приглядатися, бо небезпечно викликати гнів Сулеймана, сина Селіма..“

Також Кізляр-Аґа думав, що небезпечно викликати гнів Сулеймана, сина Селіма. І тому нікому не переповів, що говорили між собою два найвисші улєми, Кемаль Пашасаде і Мугієддін Сірек.

* * *

Вже голосно говорили в цілій столиці, що Падишах ладиться до великого весілля з бувшою служницею...

Незадоволені з того мали ще одиноку надію на матір Падишаха, що вона може перешкодить тому.

Мати Падишаха дійсно говорила з сином в справі весілля. Але що саме, ніхто не довідався. Говорила вона і з будучою невісткою. Але й се на диво остало таємницею. Тільки ріжні глухі вісти ходили про се між двораками й жінками гарему. В гаремі кружляли як оси злобні дотепи про те, що бліда невольниця принесе в посагу Падишахови. Бо дочки ханів вносили як посаг золоті ключі міст і великі богатства.

— „Тут навіть не знати, кому калим слати, бо нікому не відомо, де її рід і дім,“ говорили з зависти матері поважних турецьких домів, що мали дочок на відданю.

Настуня як у мраці дивилася на приготування великого весілля й оглядала чудові дари, „катшу“. Як у мраці ставали перед нею спомини її першого весілля і першого любка. І вона мимохіть боялася, чи се весілля не скінчится таксамо дивно, як скінчилося перше.

Три найдостойніщі турецькі жінки оглянули Ель Хуррем по старому звичаю чи не нарушена вона. Бо правність потомства крови Падишаха мусіла бути певна понад усякий сумнів, а ніхто не може знати, чи воля Аллага не забере до себе першого сина Падишаха від иньшої жінки.

Ті оглядини так збентежили невинну Настуню, що не відкрила очей з рук своїх аж поки темна ніч не лягла на сади Падишаха. У крайнім збентеженню заснула з горячою молитвою на устах до Матери Того, котрого виреклася. І мала передслюбної ночи дуже дивний сон.

Снилася Настуні Свята Гора Афонська місячної ночи, вся у блиску зір, оточена піною Єлинського Моря.. І снився їй образ Матінки Бога, Воротарниці, на святім Афоні, в Іверській іконі. Снилася їй, як оживала Матінка Господня, Воротарниця. І як зійшла знад брами тихими ногами. І йшла понад води аж до Гелєспонту й до Моря Мармара. І прийшла до місця, де мила обличча молода Настуня памятного ранка на сходах з мармору. І йшла Мати Божа великим парком Падишаха і понад плятани і понад пінії прийшла до кімнати будучої султанки. І похилилася над її ложем немов рідна мати. А мала смуток і лагідність в очах. І глянула на ложе будучої султанки й тихенько сказала:

— „А хтож тобі буде дружкою, Настуню? Тиж бідна дівчина з далекої країни, без дому і без роду між людьми чужими, одна одинока, як билина в полі...“

Настуня сплакала з сні і відповіла:

— „Матінко Господня, Воротарнице! Я навіть не знаю чи в Турків є дружки...“

А Божа Мати ще нище схилилась і лагідно спитала Настуню у сні:

— „А знаєш ти, дитинко, що ти тепер зробила?“

— „Матінко Господня, здається мені, знаю. До тепер мене на силу волікли аж тут, а тепер я хочу мати велику силу, щоб добро робити при боці милого. Скажи мені, Мати, чи добрий буде муж мій, чи буде мене любити?“

— „Добрий буде муж твій, Настуню дитинко,“ сказала Мати Божа, Воротарниця. „Ти в його любови замкнеш очи свої. Всі три наречені, яких ти мала, дитинко, були добрі для тебе. Будь же добра й ти — на тім шляху високім, на земнім кладовищи, повнім сліз і роз.“

А як Мати Божа пригадала Настуні материнський обіт, плач у сні стряс нею і збудилася.

На дворі свитало.

Слюбний день вставав.

Проміння Господні вікна цілували. І десь далеко, в улицях Стамбулу військові банди грали, полки Сулеймана на торжество скликали...

* * *

А в серденьку Настуні вже грала така музика, що її головка забула про все... Забула й рідну матір в далекій країні. У її серденьку грала вже любов — страшну пісню, сильнішу від смерти. О, се не була вже ніжна й напів діточа любов до Стефана. Се була любов жінки, що так знайшла свій предмет, як знаходить туча шпиль гори, котрий освічує лискавками і бє перунами. Любов — любов — любов! Вона вже часом так кипить у нутрі, як лява у горі, хоч на склонах її ще все спокійне і зеленіють полонини і синіють мов очи тихі озера...

* * *

На великій площі гіпподрому стояли вже намети, що мінилися до сонця чудовими красками, й величній трон для султана. Почалися весільні торжества.

Невиданий блеск і пишнота сходу так осліпили оченька Настуні, що перших вісім весільних днів все помішалося їй у тямці, мов якийсь безконечний хоровід шалених танців, блисків походів, гомонів і музики. Здавалося їй, що танцюють довкруги всі покої гаремліку, всі брами селямліку, всі кінні полки султана, всі шатра на площах і навіть филі Золотого Рога і Чорного Моря. Ніколи опісля не могла в порядку пригадати собі того, що бачила і чула за девять днів свого весілля з десятим і найбільшим султаном Османів.

В султанських палатах і на площах столиці гостили сіґільдарів, сіпаґів, улюфеджів, хуребів, джобеджів, топджів везирів, беґів і беґлєрбеґів. А девятого дня, як у навечерє дня призначеного до віддання нареченої в руки будучого мужа, удався Падишах немов між двома стінами з золотої парчі і шовку, які звисали з вікон і мурів, на площу гіпподрому й під веселе грання музики засів на престолі та приняв желання найвищих урядовців і намісників. На пирі тогож вечера пив султан солодкий сорбет з чаші, різьбленої з одного туркуса. Праворуч його сидів старий заслужений муфті його діда Алі Джемалі, а ліворуч Шемс-ефенді, призначений на учителя принців. В пирі взяли участь всі професори високих шкіл і академій. Вони диспутували про учені справи. На пишно заставлених столах стояли дактилі з Баґдаду, ґранати з Шербану, риж із Базри і яблока з Ахляту, кожде ваги до сто діргем!*)

*) Стара турецька вага: 400 діргем ішло тоді на одну окку, котра рівналася теперішним 1284 кг. Одначе ті ваги були при ріжних предметах ріжні, хоч назви мали ті самі. 100 окка = 1 кантар. Дві останні турецькі назви уживані ще досі з галицьких місточках ремісниками, хоч в інакшім значінню.

(Дальше буде.)

На міжнародну виставу преси

(Від власного кореспондента).

5. Катол. публіцист котрий був бунтівником

Се Йозеф Ґеррес (Ґеррес), б. гарячий революціонер і республіканець, видавець „Червоного Листка“, опанований ідеями французької революції, що остро воював проти „попів“ („Pfaffen“) в імя „свободи і щастя людства“... Був космополітом, відмовляв Німцям усяких політичних здібностей, а представницею людства отверто називав французьку націю, хоч сам був Німцем...

Але коли зіткнувся блище з життям, то хоч не змінився у своїм острім способі писання, змінив його зміст і від тоді одна тільки думка-ідея опанувала всю його душу і працю. Думка про те, що відродження і скріплення німецької нації можливе тільки на основі правдиво релігійного відродження. „Тоді — писав — кайдани впадуть самі собою. Передумовиною сього єсть витворення сильної публичної опінії, котра булаб совістю нації й тих, що нею правлять“.

Се первородний німецький публіцист з часів, у котрих наполеонські армії неволили його Рідний Край. Головне його діло се редаґування органу „Rheinischer Merkur“ котрий мав величезний вплив на скріплення німецького народа, що досі ще ділає. Тепер чотири німецькі учені видали монументальний твір про той орган за його редаґування.

Характеристика того взірцевого публіциста-редактора така. Не було жадної німецької, ні европейської справи, котрій він не присвятивби своєї уваги. Для великих засад етики мав полумінне одушевлення, всесторонне знання, розуміння всего життя й велику комбінаційну силу. Першою передумовиною журналіста уважав: „geistige und wirtschaftliche Unabhängigkeit“. (Духову й економічну незадежність). Тільки тоді журналіст може мати ясні очи, щоб на скрізь бачити помотані життєві справи в великих масах народа і служити йому правдою та чистотою.

На суть преси дивився так:

„Преса мусить бути не лише сухим, бездушним і безсильним звітом про те, що сталося. Щойно коли народ має участь у загальнім добробуті, коли пробує зрозуміти, що властиво діється, **коли своїми ділами й жертвами стає варт голосу і впливу,** тоді такий народ домагається таких пресових органів, які прилюдно вияснювалиб те, що в тім народі кипить, котрі вміліб читати в серці нації й неустрашимо боронити його домагання й котрі вміліб ясно і зрозуміло усвідомлювати масі те, що вона темно й несвідомо відчуває“.

ОСИП СТЕФАНОВИЧ раніше **РОМАН ЗУБИК** — ЛЬВІВ, — **вул. Галицька ч. 16.** поручає **новости для Пань, сукна на мужеські одіння. Англійські крепи на реверенди і папістики для П. Т. Отців.** 247 12—30

Пресу оцінював так — наперед заграничну, чужу:

Преса французького народу, котрий стратив свого королівського провідника (так писав колись завзятий республіканець Ґеррес), пуста і без значіння.

Англійська преса надто односторонна, се преса островів, на котрих вона виходить. Вона свобідна й відважна у вислові, але обмежена й часто тупа. Одначе рідко вихиляється з природної лінії.

Німецьку пресу оцінював коротко: В ній щойно **зачинає** рухатися лучший дух. Зате мав до неї більше дезіратів. І так:

1. Хтось прецінь мусить бути, щоб говорити правду.

2. Се завдання має преса. Ту правду повинна вона голосити свобідно, але придержуючись міри й дисципліни у формі вислову.

3. Змістом тої правди повинно бути те, що всіх гнете і чого всі бажають.

4. Особи тих, що голосять правду, повинні бути оточені поважанням, посуненем до свого рода святости, як кождий бесідник — поки він через свідому вину брехні не втратить того права на пошану.

5. Хто йде правим шляхом, той з правила не боїться отвертости. А ті, що їх „основа“ грязь і темнота, очевидно волять виступати закрито. Тут порушено важну справу анонімности в пресі. Вона в засадничих справах з правила недопустима. Але нема правила без виїмку. Є й такі часи, коли руїнники довели вже публичну думку до такого степеня хороби і слабости, що вони можуть виступати отверто, а оборонці ладу й дисципліни не мають просто де і як виступати отверто.

6. Уряди не повинні обмежувати свободи преси. Вся штука правління полягає виключно на зрозумінню знаків часу й ділянню після того зрозуміння.

7. Особливо в тяжких часах преса не сміє бути пустим відголосом подій: вона мусить відбивати надії, бажання й переконання нації й не вільно про те мовчати нікому з тих, котрим Бог дав силу слова й бесіди.

8. Пресові органи мають обовязок займати свобідне становище до подій часу.

9. Видавці мають обовязок добирати першорядних співробітників і в той спосіб придбати собі вартість у своїм народі. Тоді він буде їх цінити згодом як своїх представників.

9. Себе уважав Ґеррес тільки орудям власного інстинкту, котрий вкладає на нього одно завдання: без бічних замірів — писати правду, без иньших цілей як тільки тої, щоб усувати блуди і змагати все до лучшого.

10. Погляд того колишнього бунтаря на бунтівництво, яке йому до кінця не перестали закидати, був в часі його зрілости такий: Часи бунтівництва се такі часи, в яких люде, що стали горді ізза довгого мира, доводять до проливу крови, котрої в них назбиралося за багато. В дійсности одначе нема такої нормальної людини, яка булаб настільки дурна, щоб підкопувати трон своєї Батьківщини. Навпаки — люди нормальні мають почуття потреби скріпляти престоли, щоб були сильні внутрі й на зовні та становили запоруку спокою й безпечeнства для народа. Цікаво, що Ґеррес, сам колись дуже червоний революціонер, між пружинами бунтівництва наводить — розкішне життя („Üppigkeit“). І слушно! Бо живучі в убожестві маси ніде й ніколи не викликають революцій, немов інстинктом прочуваючи, що всяка руїна доводить до ще гіршої біди і нужди. Вони тільки даються **потягнути** до розрухів тим, які маючи легке життя, хочуть ще лекшого, а часто взагалі не знають, чого хочуть і тому роблять бунти, використовуючи нужду мас. Що се правда, доказує ясно французька революція, котра вийшла з кімнат інтелігентів і з сальонів богатих людей. Також сучасної нам російської революції не робили ні селяне ні робітництво, тільки інтелігенти й люде богаті. Царя не скидали з престола ні робітники, ні хлопи — тільки богачі типу Гучкова, котрі потому гинули „под стенкою“. Так само сучасну нам велику революцію в Китаю зробили не китайські хлопи й робітники, тільки китайські білоручки-інтелігенти.

Два роки всего редаґував Йосиф Ґеррес „Райнського Меркура“ в часі 20-літної неволі Німеччини під владою Наполеона. Сучасний Ґерресови публіцист Карло Іммерман, одна з найвеніших голов Німеччини, так оцінив працю Ґерреса:

Визвольна війна Німців проти Наполеона була диким молодиком, котрий без памяти товкся. Щойно над Райном (де працював Ґеррес), став той дикий молодець мужчиною, бо зрозумів, чого хоче й куди йде: розумний посол Божий показав тому молодикови шляхи і стежки куди йти, мірячи зусилля монархів і народів та уважаючи, щоб маса мала відповідний порох „Райнський Меркур“ був сумлінням свого часу. —

МАГАЗИН ФУТЕР
ВІКТОРА ЗІХЛЕРА СИНИ
Львів, пл. Галицька 14. І. пов.
Горучають **Футра** дамські, мужеські футряна галянтерія. Приймають всякі кушнірські роботи. Переховування футер через літо. Ціни дуже низькі. 201 18—30

ДОПИСИ

ЖДИНЯ (Горлицький пов.). Невдалий замах „православних“. Два тижні наперед повідомляв „Голос Народа“ про панахиду дня 5. VIII. на цминтарі в Ждині за душу пок. Максима Сандовича, б. прав. священика, вбитого австрійським військом. Не дивлячись на письменний спротив (гл. низше) Старшини пар. Ждиня, прибули до нас 4 правосл. батюшки з о. Іваськовим з Тиляви на чолі та громадою своїх вірних, та навіть з деякими ніби ще греко-католиками, намагаючись вдертися на тут. цвинтар. Одначе Ждиняне пізнали, що не йде тут про панахиду, але радше про спробу розгрому тут гр. католицької парохії. Тому начальники гром. Ждині й Луга рішучо заборонили „православним“ вступ на цминтар. По довгих переговорах розложилися „православні“ на сумежній з цминтарем луці, де й відправили Сл. Божу (без антимінса!) й парастас (у світлих ризах — в неділю!). Підчас Богослуження були 3 „проповіди“. Хоч промовці застерігалися, що не приїхали на аґітацію, то, як звичайно, не обійшлося без нападів на св. Отця, наших епископів та священиків. При тім дісталося й усім радним Ждині й начальникови громад Ждині й Луга, а навіть Т. Сандовичеви, батькови пок. Максима. Прізвища й епітети були справді „гідні“ авторів. „Проповіди“ були крикливі, без льоґічної звязи, ворожі до гр.-католиків. Підчас Богослуження матушки крутилися між селянками й записували собі деякі адреси. На загал ціла панахида мала вигляд політичного віча, а не християнського Богослуження. На людей привикших до спокійної бесіди наших проповідників така лайка робила як найгірше враження. Дуже нас дивує, що й деякі інтеліґентні греко-католики (з Смереківця та Сквіртного) брали участь у прав. пропаґанді, хоч знають в чию вона йде користь. Та не менше дивно й те, що в католицькій державі некатолицькі православні батюшки можуть апостолувати не лиш на Поліссю й Волині, де живуть православні, — але і в Галичині поміж греко-католиками. Натомість нашим греко-католицьким священикам з Галичини вступ і праця на Поліссю й Волині заборонені! — Словом, чому то православні священики Polskiego Autokefalicznego kościoła prawosławnego тішаться в Польщі більшою свободою рухів чим наші!

Розважте, кому з ким по дорозі!

Не-православний!

P. S. Для ілюстрації ще документи часу:

I. Заява (Старшини пар. Ждиня): В числі Голосу Народа з дня 29. VII. 1928 ч. появилася нотатка, що дня 5. серпня с. р. на цминтари в Ждині буде відспівана Панахида за душу бл. п. Максима Сандовича. Підпис: Комітет шануючий память небіщика. Ввиду сего, що висше наведена нотатка появилася без відома членів гр-католицької парохії Ждиня з Конечною і проти їх волі, зібрані Сеніори гр-кат. парохії Ждиня по переведеній дискусії одноздно порішили дня 3. серпня 1928 подати непрошеним гостям слідуючу заяву. 1. Як сеніори гр-католицької парохії Ждиня з Конечною стверджуємо, що запрошуючий на сю відправу Комітет увійшов в наші права, як властителів цминтаря в Ждині. Цминтар в Ждині є власностию гр-католицької громади парохіяльної в Ждині і ніхто ним без нашого відома і без нашої згоди не може розпоряджувати самовільно. В слід за сим ми зборонюємо вступу на цминтар непрошеним гостям в дні 5. серпня 1928. 2. Як сеніори гр-католицької парохії Ждиня з Конечною стверджуємо, що не належимо до повисше названого Комітету ані не знаємо таких, які належалиби. Ми не бажаємо собі такої Панахиди, яка булаб протикатолицькою демонстрацією, яка внеслаби в наше наскрізь католицьке серце іскру релігійної борби, яка в наших сусідних селах нищить святощі нашого народа, підкопує всяку релігійність а в слід за сим і мораль. 3. Стверджуємо, що Тимотей Сандович, отець бл. п. Максима Сандовича і Николай Сандович, брат небіщика в нашій присутности заявляють, що вони ніколи не належали, не належать і не наміряють належати до Polskiego Autokefalicznego Kościoła prawosławnego, якого емісаріями являються непрошені гості; вслід за тим не бажають собі Панахиди в дні 5. VIII. 1928 співаної священиками Polskiego Autokefalicznego Kościoła prawosławnego. 4. Стверджуємо, що в цілій гр-католицькій парохії Ждиня з Конечною нема ані одного декларованого члена Polskiego Autokefalicznego Kościoła prawosławnego — тим самим усякі прислуги, чи труди зі сторони емісарів того костела є злишні. 5. Сю заяву по підписано подасмо до Старостства і на Постерунок Поліції в Ждині а кромі сего самі предпринимаємо всякі міри осторожности і зуміємо дати непрошеним відповідну відправу.

Ждиня, дня 3. серпня 1928.

Сеніори гр.-католицкої парохії Ждиня:
(Слідують підписи.)

II. Niniejszem poświadczam, iż list adresowany „do Urzędu parafjalnego Polsk. Autokefalicznego kościoła prawosławnego w Radocynie“ odebrałem dzisiejszego dnia.

Radocyna dnia 4. sierpnia 1928.

ks. B. Świrszczewski

(печать) Urząd Parafji Prawosławnej we wsi Radocina, pow. Gorlice. Православный Урядъ Парохіяльный въ Радоцынѣ.

КРАВАТИ Іван Рідль Львів вул. Академічна 2. 267 18—50в

ТРИКОТАЖІ, сукні
в новоотворенім магазині
казочно дешево!
244 а **Коперника 17.** 11—30

257 **На догідних услівях** 11—20
по цінах точно готівкових продає товари текстильні, шовкові й суконні фірма
ЛЬОРЕНЦ і РІНҐЛЕР
Львів, вул. Сонечна 9., тел. 15-32.

Науковий фейлетон „Н. Зорі“ з 2. IX. 1928.

БОРИС КУДРИК

Франц Шуберт

В 100-літні роковини смерти 1828—1928.

(Докінчення).

В інструментальній творчости Ш-а держить прім, очевидно, соната. Вже було сказано, що Ш. находився в вічному вирі щораз то нових натхнінь, і се йому не позволювало довго викінчувати та вигладжувати (тільки деякі пісні істнують у кількох перерібках). Ся недостача викінчення відбилася в нього спеціяльно на будові сонати. Коли Беетовен розвиває свою сонатну тематику строго льоґічно, на лад стратеґічної операції, інжінерського пляну або діялектичної розправи, обдумуючи кожню найменшу подробицю та переводячи послідовно тему чи мотив через ряд ріжних терть аж до остаточної побідної розвязки — Ш. одначе („жіноча натура“, як справедливо замітив Шуман) йде тут часто за голосом змінчивого настрою, відбігає від головної теми, накопичує щораз то нові теми, не конче орґанічно звязкі зі собою, або противно, роздовжує уступ через повторювання цілих відтинків (нераз аж тричі), чим спиняє розвиток музичного дійства. Наслідком сего повстають ті славні „небесні довжини“ (himmlische Längen), як звав їх Шуман. Одначе, що се не наслідок якогось незнання форми, видно з того, що сей сам Ш. уміє бути в сонаті часом звязким — пр. у фортепянній „сонаті-фантазії“ op. 78, у квартеті D-moll, у сімфонії H-moll. Найбільше згаданих нерівностей форми бачимо в його фортепянних сонатах.

Крім того, він залюбки перебирав теми власних пісень до інструментальних великотворів, звичайно до повільних уступів. Так пр. у фортеп. фантазії C-dur стрінемо середню тему з „Мандрівника“; в смичк. квартеті D-moll — тему з пісні „Смерть і дівчина“; в фортеп. квінтеті A-dur — „Пструга“ і т. п.

Пічнемо від орхестральних творів. З вісьмох сімфоній визначуються дві останні, H moll (1822) і C-dur (1828). Перша з них, „нескінчена“, тільки алеґро і ададжіо, се наче фільософічна поема, якої зміст: після траґічних змагань земного життя (алеґро H-moll) — ясна, блаженна тишина засвіта! (ададжіо E-dur). Сімфонія C-dur, ††) се мов рекапітуляція всієї творчости Ш-а; тут на пращання, він показує себе цілого в усіх можливих відтінках своєї особистости. В повільнім уступі вдаряє нас українська нота. — З прочих сімфоній згадати би ще лише „Траґічну“ C-moll та шесту C-dur, предтечу висше згаданої „великої C-dur“. Прочі твори на орхестру, се 2 увертюри в „італійському стилю“ та численні „Німецькі танці“ (Deutsche Tänze), себто вальси й лендлери.

††) Рукопис відкритий Шуманом 1838 р.

Перейдім до *камеральної музики*. З кільканайцятьох смичкових квартетів найбільше відомі три останні: іділлічно настроєний A-moll, страховинний D-moll (в ньому повільний уступ G-moll з варіяціями на тему: „Смерть і дівчина“) та патетичний G-dur, повний сміливих модуляційних скоків, головно в ададжіо (E moll). Побіч сих трьох головних квартетів стоїть гідно фраґмент квартета C-moll (алеґро), бурхливо настроєне, як усі алеґра в тій тонації. — Смичковий квінтет C-dur на 2 скрипці, віолю та 2 віольончелі, є твором могутніх розмірів. Замітний тут яркий контраст межи скерцом, повним замашистої веселости (C-dur) — а його тріом B-moll в стилю похоронного маршу. Фінале починається мольовою, ніби коломийковою темою. — Звісний октет F-dur (на 2 скрипці, віолю, віольончелю, контрабас, клярнет, фаґот і вальторн) з 6-ох уступів на лад септета Беетовена, є наче перекладом тамтого твору на Ш-івську мову і саме тут тим різкіще зарисовуються стилеві ріжниці обох композиторів!

Остають ще камеральні твори з участю фортепяна. На 1-му місці стоять оба трія на фортепян, скрипку та віольончелю, B-dur та Es-dur. В обох форма звязка, як рідко у Ш-а. Перше з обох більш ліричне, друге більш енерґічне, а в обох чимало поліфонічних місць. Побіч сих 2 трій маємо ще й ноктурно Es-dur op. 147 на таку саму обсаду — рід настроєвого ададжія. — Дальше йде великий квінтет A-dur на фортепян, скрипку, віолю, віольончелю і контрабас, пятиуступовий, повний пленеристично-погідного настрою — в ньому анданте з варіяціями має тему з пісні „Пструг“, звідсіль назва „Forellen-Quintett“. Прочі того рода камеральні твори се: соната A-moll на фортепян та „арпеджіоне“ (тепер невживаний інструмент — не то ґітара, не то віольончеля, — сей твір грається тепер на віольончелі), твори на фортепян і скрипку, як: 3 сонатіни, соната C-dur, рондо H-moll, фантазія з варіяціями на тему власної пісні „Всохлі квітки“ і т. п.

На кінець фортепянні твори — наперід на 2 руки. Межи 12-ма сонатами найвисше стоять: „фантазія-соната“ G-dur op. 78 (найбільш викінчена в формі), — A-moll op. 122, картина душевної боротьби — H-dur op. 147, повна сміливих модуляцій — та три посмертні: A-moll, C-dur і B-dur (всі 1828), навіяні настроєм пращання з життям (прим. похоронне ададжіо Cis-moll останньої). Менше знаною є пятиуступова соната E-dur (op. post.). якої 2-ий уступ Allegretto $^3/_4$ антіціпує потрохи скерцо E-dur Шопена. — Велика 4-уступова фантазія C-dur, „Wanderer-Phantasie“,***) пронизана вся дактилічним ритмом головного мотиву з пісні „Мандрівник“. Ціла тема зі сеї пісні виступає в варіяційнім ададжіо Cis-moll. Кінцеве фуґато сеї фантазії гармонічно і кольористично підсувається близонько під Ліста. — Прочі фортепянні твори, се мініятури: 4 емпромпті op. 90 і другі 4 емпр. op. 142, „Музичні моменти“ op. 94, ададжіо й рондо E-dur, 2 скерца, 3 „Klavierstücke“ (1828) — все перлини фортепянної лірики та перші ластівки музичного романтизму. Решту творять танці — вальси, лендлери, еккосези, ґальопи.†††)

Чотироручний фортепянний стиль випосажив Ш. щойно кольористичними та контрапунктичними богатствами. З величезної тьми його чотироручних творів визначуються згадані вже Divertissiment hongrois і фантазія F-moll (одна з найглибших його річий взагалі), дальше соната B-dur (з фіналом ...As-dur!) Grand Duo C-dur (рід сонати; з'інструментував її опісля Йоахім), варіяції B-moll на старофранцуську тему (посвячені Беетовенові), алеґро A-moll („Життєві бурі“), фуґа E-moll, рондо A-dur. Чимало маємо тут також маршів (як „військові“, „геройські“, „характеристичні“, славний „Марш кінноти“ C-dur $^6/_8$). Маршеві надає Ш. часто форму алеґра, а навіть лучаються тут поліфонічні місця.

Збірне видання творів Ш-а (вид. Брайкопф і Гертель, Липськ) числить звиж 20 серій. Довершив сеї праці (за ініціятивою Брамса) наш земляк, проф. *Евзебій Мандичевський*, архівар муз. т-ва у Відні.

На кінець дещо загального про стиль Ш-а. Межи ріжниць етоса між поодинокими ділянками його творчости, його стиль усюди той сам і легко дається пізнати. Його гармоніка, не більш, чим Беетовенівська, напестрена рясно сміливими й далекими модуляціями. До гармонічних питоменностей його належить часте вживання тризвука III степені в дуровій тонації, тонікалізація VII степені — не хибує тут навіть паралель квінт та октав. Також любить Ш. оперувати деякими постійними ритмами, надаючи їм ляйтмотивічне значіння — пр. ритм: чвертка, — дві вісімці — 2 чвертці, звичайно на однім або 2 тонах. Його інструментація, богата й барвиста, разом з Веберівською творить поміст від Беетовена до Ваґнера. Фортепянний його стиль має частий нахил до орхестральности, одначе початий з духа інструмента і не вбогий на пяністичні проблєми.

Стиль Ш-а вплинув сильно на більшість музичного покоління XIX ст. — головно на Шумана, Шопена, Ваґнера, Ліста, Брамса, Брукнера та славянських композиторів — з наших: уже потрохи на Вербицького, більшеж на Анат. Вахнянина та Людкевича.

***) Ліст переробив її на твір з орхестрою, не змінивши нічого в формі ані в тематиці.

†††) Вальси Ш-а опрацював Ліст у парафразах „Soirées de Vienne“. — Еккосез, се танець шкотського походження, в такті $^2/_4$ і досить скорому темпі.

Присилайте передплату!

ЛІТЕРАТУРА — НАУКА — МИСТЕЦТВО

Сельма Ляґерлеф та її епоха

(З приводу 70-ліття її уродин).

Недавно в Швеції святкували 70-ліття уродин славної шведської письменниці Сельми Ляґерлеф, авторки чудових романтичних повістей, леґенд і новель, в котрих часто відбиваються правдивий християнський світогляд та щиро-християнські почуття й настрої письменниці.

С. Ляґерлеф народилася в 1858 р. Дитячі літа й молодість провела вона в Вермеляндії, „серці Швеції“, „північній Швайцарії“. Сей край славиться в Швеції гарними мальовничими („швайцарськими“) краєвидами. До сього часу зберігаються в нім романтичні й героїчні перекази з минулого Швеції. Виховуючись серед мальовничої природи, слухаючи з дитячих літ величних переказів і леґенд, Ляґерлеф в ранній молодости впоїла в себе ту своєрідну романтичну поетичність, якою відзначаються її твори. В 1885—1895 р.р. Ляґерлеф була народною вчителькою. В тім часі й почала друкувати свої перші новелі-леґенди.

Се був час, коли в шведськім письменстві панувала глибока літературна криза. В серед. XIX в. в шведськім письменстві (взагалі — переважно романтичнім) одержав перемогу реалізм. Але в кінці 1870-их та на поч. 1880-их р.р. шведський реалізм дійшов до крайностей і перенявся соціяльним утопістичним реформаторством та взагалі неґативною ідеольоґією. Великий вплив на шведську літературу здобув під той час данський жид-атеїст Ґеорґ Брандес, поверховний мислитель і блискучий та неглибокий і неориґінальний критик, котрому однак пошастило — завдяки гарному стилеві та сміливим ліберальним твердженням — здобути популярність не тільки в Данії та в Швеції, але і в инших краях Европи. Під впливом Брандеса, шведські письменники-реалісти 1870-их р.р. Авґ. Стріндберґ, А. Аґрель, Геєрштам, Моляндер, Анна Едґрен та инші почали в найтемнішому світлі малювати у своїх творах „експльоататорські“ інстинкти, „буржуазію“ суспільства та різко критикувати й осуджувати „традиційні пересуди й забобони“ в родиннім, шлюбнім і взагалі в громадянськім життю. Особливо гостро бичував „буржуазне“ громадянство та його „забобони“ у своїх романах, повістях і драмах талановитий шведський письменник Стріндберґ. Але вкінці його руїнницька літературна діяльність зустріла рішучу одсіч в шведськім громадянстві (котре як відомо є одним з найкультурніщих в Европі) та в шведській літературі. Виданий в 1882 р. Стріндберґом роман „Нове царство“ викликав таку бурю протесту, що автор мусів покинути Швецію й виїхав на довший час до Німеччини. Разом з тим і в письменстві почалася реакція проти скрайного реалізму й соціялістичного неґативізму та руїнництва, найвидатнішим виразником котрих був тоді в Швеції Стріндберґ.*) В 1870 р.р. виступила на шлях літературної діяльности ціла ґрупа молодих шведських письменників-новоромантиків, що відродили у шведськім письменстві старі, славні традиції шведського романтизму. Найвидатнішою та найталановитішою серед них була власне Ляґерлеф.

Літературну славу здобула вона повістю „Gösta Birling saga“, нагороджену на літературнім конкурсі журнала „Iduna“**) в 1895 р. Ся чудова повість, писана ніжними фарбами, далека від всякої неморальности і дуже близька своїм духом і настроями до щиро-християнської, католицької етики, викликала загальні симпатії й популярність тоді ще молодої письменниці. Сей твір перекладений майже на всі культурні мови. Тільки ми, Українці, не маємо досі свого перекладу сеї гарної повісти, котра могла би бути, як і більшість иньших її творів, дуже доброю лєктурою для молоді.

По виході в світ „Повісти про Ґесту Бірлінґа“ Ляґерлеф зайняла одно з найпочесніших місць у шведській літературі. Вона могла тоді покинути учительську посаду й віддатися виключно літературній праці. Крім численних повістей і новель з сюжетами, позиченими зі шведських леґенд та переказів про недавне й далеке минуле, Ляґерлеф написала низку прегарних „Леґенд про Христа“. Сюжети сих леґенд дуже вдатно вибрані переважно з християнських „апокрифів“ й оброблені старанною й ніжною рукою віруючої поетки-художниці. Дуже гарні також її „леґенди“ на сюжети з історії хрестоносних походів. Окремо треба згадати один з найглибших її творів „Чудеса антихриста“. З мистецького боку сей твір щоправда не дорівнює „Леґендам про Христа“ та скандинавським леґендам і повістям Ляґерлеф. Але по глибині думки се один із найзначніших її творів. В „Чудесах антихриста“ розкриває письменниця антихристіянську природу сучасного соціялізму й орґанічний, нерозривний звязок соціялізму з антихристіянством. Ні „Чудеса антихриста“, ні більша частина її „Леґенд про Христа“ на українську мову не перекладені. В українськім перекладі маємо лише кілька скандинавських леґенд і оповідань Ляґерлеф (виданих під спільним наголовком „Королева Півночи“) і 2—3 її новелі з циклю „Леґенд про Христа“ („Різдвяна ніч“, „Криниця трох мудрців“.)

В 1909 р. Ляґерлеф одержала премію Нобля. Се був перший випадок, що Нобленю нагороду дістала жінка (від коли премію Нобля почала присуджувати Стокгольмська Академія). Другою визначною нагородою для Ляґерлеф був вибір її в члени Стокгольмської Академії. І не тільки в Швеції, але по всіх культурних країнах творчість Ляґерлеф тішиться заслуженим признанням і популярністю. Головна причина успіху її творів і заразом головна їх принада — се гармонійне сполучення реально-можливого з поміркованою фантастикою, зєднання дійсности з ідеалом і — наконець — сполучення високої мистецької вартости з величним етичним світоглядом. Мимо того, що Ляґерлеф уродилася, виховалася і весь вік жила і живе в протестантській країні, в її поглядах немає нічого істотно протестантського. Навпаки, вона далеко ближча до католицтва, ніж до протестантизму. Варто уваги, з якою пошаною говорить письменниця про „Св. Римського Первосвященика“ в своїй повісті „Чудеса антихриста“. З яким щирим, далеким від протестантства, пієтизмом змальовує вона життя Дитини Христа в своїх „Леґендах“, згадує про чудеса, сотворені Христом, описує поворот хрестоносця зі Св. Землі з св. огнем від Гробу Господного. Додаймо ще рядки, перейняті глибокою пошаною до св. образів у пов. „Ґеста-Бірлінґ“ і слова догани тому щирому протестантові, котрий — направляючи стару церкву — казав замалювати та викинути в озеро святі ікони... І багато инш. подібних місць знайдемо в творах Ляґерлеф. Але найголовніше се її етичні християнські погляди, як сказано — безсумнівно в великій мірі ближчі до католицької, ніж до протестантської морали.

Останними часами письменниця, очевидно з огляду на свій поважний вік, пише небагато, але всеж таки ще не покинула літературної праці.

Вкінці, лишається побажати, щоби принаймні найлучші з її творів хоч тепер перекладено на українську мову.

Ольга Кавецька.

*) Пізніше Стріндберг рішуче зірвав з соціялізмом і навіть вдався в протилежну крайність — надмірного індивідуалізму.

**) Сей журнал заснований ще на початку XIX ст. В історії шведської літератури першої пол. XIX в. відограв він видатну ролю, будучи орґаном національно-романтичного (так зв. „готського“) напряму. В 1880 р.р. він причинився до відродження національно-героїчного романтизму.

Бібліоґрафія

НА ШЛЯХУ БОГА. D-r Friedrich T. Aschkenasy. AUF GOTTES WEGEN, 1928. Verlag M. W. Kaufmann, Leipzig, B. 8⁰. Стор. 440.

Під цим заголовком вийшов недавно великий твір д-ра Ф. Ашкеназого, котрий без сумніву являється небуденною появою на сучасному книгарському ринку. Та як воно не дивно, — досіль він не найшов ніякого відгомону в українській пресі, коли як німецька преса так і польська краєва звернула на нього свою бачну увагу.

„На шляху Бога“ („Auf Gottes Wegen“) заслуговує на увагу з двох сторін: ізза нових думок, що їх автор в свойому творі торкає і ізза самого походження, образування та традиції автора.

Д-р Ашкенази — син жидівського народа. По прочитанні його твору важко найти гостру межу між жидівством а християнством у його розумінні, — ці два світи лучаться в одну, просто нерозривну цілість. І тому саме годі сказати, чим під сучасну хвилю є автор, жидом чи християнином, бо його твір це не теоретичні розгляди, чи на основі джерел сухі міркування, а просто внутрішна віра, його незломна суть.

„Правда є одинока й вічна — є тільки одна правда, а всі дороги Бога ведуть до Єрусалиму“ — пише автор у вступі. Що більше, ми є під впливом „незрозумілого а навіть зле зрозумілого жидівства як рівнож і християнства“ — ось питання, котрі мучать автора й котрі він силкується розвязати беручи під увагу розбитий, розтерзаний душевний стан сучасности.

Беручи за основу свойого погляду безпосередну й нероздільну лучність Старого й Нового Завіта автор ділить свій твір на три частини: 1) Біблійна космоґонія. Бог в долі одиниці й долі народів; 2) Орґанічна й неорґанічна природа, людина, шлях до Бога і т. д.; і 3) Краса, сила, соціяльне питання і т. д. В тому випадку одначе не йде нам про цитування поглядів автора, вони надто цікаві й надто їх багато, щоби можна їх було тут переказати. Рівночасно торкаються вони ділянки, в котрій легко можна згубити стежку до світла й найтися в непроглядній темині. Ми бажалиб тільки звернути увагу на цей твір всіх, котрим залежить на „mehr Licht“ в цій справі, тимбільше, що твір повстав в сучасних обставинах і в тамтому таборі, таборі так далекому від наших поглядів і переконань.

„Віра й наука — два світи в одному...“ Це в свойому роді заложення автора.

І даний твір не тільки цікавий своїм змістом і поглядами, як ще більше формою писання, своїм стилем і засобом та добором понять і слів. Це не строго науковий, зимний, річевий, академічний трактат, а внутрішне, глибоко відчуте й горячо віддане переконання автора, котре мимоволі передається читачеві...

Але чи слушно?

Д-р Гр. Лужницький.

ФУТРА дамські, мужеські та скірки поручає найдешевше **ГОРОВІЦ і С^ка** Львів, ул. Краківська 4.
293 Телефон 54—12. 2-10

З РЕЛ.-ЦЕРК. ЖИТТЯ

Пастирський лист Папи до литовських епископів опублікований в останнім числі „Acta Apostolicae Sedis“. Св. отець дякує епископам за це, що відвідали його сейчас по утворенню литовської церковної провінції та висловлює їм признання за ревність у праці на вихованням молоді. Для переведення цего завдання потрібна передовсім згідна співпраця: громадянства, родини і Церкви. Конечна є церковна акція, що повинна мати на ціли впоювати в молодь підстави доброго і чесного життя, словом віри і побожности. Св. Отець тішиться, що епископи рішили подбати про християнські школи, котрі повинні дати батьківщині добрих горожан. Епископи повинні теж звернути увагу на добре приготовання кандидатів до духовного стану та зміцнювати духовенство в церковній дисципліні і в виконуванню душпастирських обовязків. Вкінці підкреслює Папа великанське значіння Катол. Акції, якій то справі і в конкордаті Апост. Столиці з Литвою присвячено окрему увагу. Св. Отець уважає, що катол. акція повинна провадитися після сих вказівок, які подано в Його першій енцикліці, та при всяких инших нагодах. Св. Отець уділює на закінчення литовським епископам, духовенству і всім вірним Апостольського благословення.

Катол. Акція і політичні партії. В пастирськім листі до литовських епископів висловлюється Св. Отець слідуючо про відношення Катол. Акції до політичних партій: Катол. акцію повинен підперти загал католиків для загального добра і для поступу батьківщини, треба одначе вистерігатися замкнення в тісних рамках партії та вмішування в політичні справи. Хай уступлять партійні зляди, коли йде про справи релігії, через котрі держава дізнає найбільші і правдиві користи. Катол. Акція се ніщо инше тільки акція релігійна, тому нехай не спирається на партійности, але хай буде ціллю згідної співпраці всіх католиків. Хай отже католики — керманичі і члени Катол. Акції пригадають собі мудрі слова Нашого бл. п. Льва XIII (в енцикліці („Cum multa“) а саме, що „треба відкинути руїнницькі погляди сих людей, котрі утотожнюють релігію з якоюнебудь політичною партією і то навіть так далеко, що прихильників инших партій не вважають майже католиками. Се якраз зробило-б з високої справи релігії поле для політичних партійних пописів, розбилоби братерську згоду і далоб дорогу богатьом злощасним наслідкам...“. Отже нехай духовенство передовсім відлучить Катол. Акцію від політично-партійних справ. Воно покликане, щоби дбати про релігійні справи цілого народа і не годиться, щоб воно оставало на услугах якоїнебудь партії.

Австралійські протестанти і масонські льожі стейту Савт Уелсу, — як повідомляє співробітник лондонського „Юніверз“ з Мельбурна, — звернулися вдруге до премера міністрів з жаданням, щоби уряд заборонив урядження Евхаристійної процесії, котра предвиджена в програмі Евхар. Конґресу в Сідней. Австралійський премер міністрів Бевен відповів на се жадання дослівно так: „Хто не бажає взяти участи в релігійній маніфестації, тому вільно не виходити з дому. Колиб одначе хто намагався заколотити публичний порядок, то річчу уряду буде видати відповідні зарядження.

Конґрес „релігійних соціялістів“ відбувся недавно в Мангаймі — при чисельній участи протестантських пасторів. Очевидно, що „релігійні соціялісти“ тільки довго радили і дискутували над виданням маніфесту, в якім закликається повалити „капіталістичний лад“ і завести соціялістичний. Конґрес виступав остро проти катол. і евангельських робітничих союзів і домагався заведення світської школи, бо як заявив оден протестантський пастор, віроісповідне виховання се впоювання поглядів пануючих верств під покришкою релігії. В конґресі тім брали теж участь навіть деякі загорілі „марксисти“. Словом: вавилонська вежа.

ПОЛІТИЧНІ ВІСТКИ

ПОЛЬША. Буджет міністерства публичних робіт на слідуючий рік вже усталений і в порівнанню з попереднім роком є побільшений на 45%. На нові будови призначено 4,300.000, на консервацію 2,200.000 і на ремонти 1,700.000.

Заборона ввозу пшениці і житньої муки до Польщі в часі від 1—30 вересня ц. р. ухвалена розпорядком Ради Міністрів.

Додаток для урядників у висоті 15% місячної платні буде виплачений 1. жовтня, 1. листопада і 1. грудня ц.р.

НАЙБІЛЬШИМ СКЛАДОМ
СУКНА, ПОЛОТНА, ШОВКУ і ФУТЕР
в ЗОЛОЧЕВІ
є фірма
ЛЕВ ОППЕР
Найліпший товар за правдиво дешеву ціну.
308 1—8

Заворушення „на Павяку“. Арештованого комуністичного посла Ланцуцького замкнено у варшавській тюрмі „на Павяку“. З цього приводу почали комуністичні вязні маніфестувати в честь увязненого посла, при чому здемолювали ряд келий та понищили в них ціле урядження. Частину опірних вязнів вивезено 26-го до тюрми у Вронках.

IV-ий конґрес національних меншостей, в якім беруть участь представники 30 меншин з 14 держав почав свої наради в Женеві 29. ц. м.

Апост. Престіл і пакт Келлоґа. „Аґенція Всходня“ доносить з Риму, що Св. Отець думає виготовити енцикліку, в котрій займеться справою світового мира і висловить своє признання для пакту Келлоґа.

Пошукування за Амундсеном не вгавають, хоч мало надії, щоб він ще був в живих. Якраз тепер на півночі топляться леди і це є безперервною загрозою життя для розбитків. 28-го ц. м. виплинув криголом „Крассін“ з порту Берґен у напрямі землі Франца Йосифа.

Нові книжки

D-R H. W. THIES: „Wäsche und Waschen im Haushalt“. З ілюстраціями. Липськ, 1928. Ціна 2 м.

Се знаменита праця директора Інституту для текстильних дослідів. Автор виводить у ній, що білизна се найцінніща часть движимого майна родини й поучує німецьких господинь, як купувати білизну і як її прати з малим трудом а з добрим успіхом і шануючи білизну. Опріч того подає вказівки, як розумітися на ріжних родах білизни і їх вартости та видержливости.

НОВИНКИ

Гість з Чехословаччини. Нашу Редакцію відвідав 30 ц. м. відомий приятель Українців, Чех о. д-р Йосиф Вашіца професор богословського факультету ім. св. Кирила і Методія в Оломунци. О. д-р Вашіца знаний дослідник історії і побуту закарпатських Українців. Ціль подорожи: призбирання потрібних матеріялів з життя нашого духовенства й народу зокрема щодо східного питання.

Грізна заразлива хвороба, яку лікарі назвали „денґ“, поширюється катастрофально в Греції, головно в Атенах. Обяв хвороби — висока горячка. В Атенах, як пише „Юнайтед Пресс“ нема родини, де не булоб хворих. Саме місто робить враження великого шпиталя. Уряди нечинні, торговельний і комунікаційний рух здержаний. В однім уряді, де працювало 200 осіб, лиш 20 здорових. Страти великанські. Грецький уряд звернувся з просьбою о лікарську поміч до Ліґи Народів.

— **Останки допотопової потвори найшли під Ярославом.** В громаді Монина Мала тамошній господар Степан Зазуля, що має господарство в присілку Собітин, копаючи в полі й перекопавши доволі глибоко землю, найшов великанську кість, що безумовно походить із якогось допотового звіра. Як здається, звір мусів бути потвором неаби якої величини, бо кість, що є останком якогось суставу, мабуть колінного, має 85 цм. обсягу. Таксамо великих розмірів є інші части кістяка, часть стегна має 53 цм., а горішнє передстегня 73 цм.

— **Статистика населення в минулому.** Число населення римської держави в часі її найбільшого розширення виносило всего 25 міліонів людей, з чого 7 міліонів припадало на Єгипет. Коло 1500 по Хр. мала Англія тільки 3·7 міліонів населення, Франція 13·5 міліонів, Німеччина 10·3 міліонів, Росія тільки 2 міліони, Еспанія 9 міліонів, Італія 9 міліонів. В 1500 р. начислено всіх людей на землі 775 міліонів, 1900 р. 1564 міліони. Найбільше множиться, каже статистика, маляйська раса, що за сто літ із 11 міліонів дійшла до 67 міліонів.

„РОДОГАН“
ЛЬВІВ РИНОК 43
ПОРУЧАЄ НА СПЛАТИ
до 10 місяців
ОБУВ СУКНО ОДІЖ
307 1—10

ОПОВІСТКИ

Студенти високих шкіл! Позір!

Місяць Українського Студента у Львівщині. Видія Товариства Прихильників Освіти у Львові подає до відома українському громадянству та студенству львівського воєвідства, що львівський уряд воєв. рескр. Ч. II. П. 6856 ех 1928 з дня 19. серпня 1928 і Львівське Староство Ґродзке письмом Ч. 1181/28 Ст. 2017 з дня 20. серпня 1928 дали дозвіл на переведення однодневної заміненої збірки на допомогу студенству в дні 16 вересня 1928 в місті Львові і семидневої отвертої збірки жертв на збіркові листи в цілому воєвідстві, опріч міста Львова, в часі від 16. до 22. вересня ц. р. Умови такі: 1. вулична збірка в місті Львові відбуватисьме тільки до замкнених пушок; столики при котрих будеться приймати до-

„ОЛЬКА", 245 15 30

Одинокий спеціяльний маґазин трикотажів.
Продає на тревальші СВЕТЕРИ, ТРИКОТИ, ПАНЬЧОХИ, РУКАВИЧКИ, СКАРПЕТКИ по цінах гуртових.

Львів, — Ринок 35 (біля „Нар. Торговлі").

ЧАЙ КАВУ і ВИНА
в найлучших родах — по найдешевших цінах — поручає 297 2—15
ЕДМУНД РІДЛЬ
Львів, Рутовського 3.
Цінники на жадання безплатно.

бровільні датки мають бути уставлені тільки при церквах, зглядно при освітних українських льокалях; збирання жертв не буде відбуватися по домах; особи, що займатисямуть збіркою, мусять мати відповідні леґітимації, видані Виділом Товариства, вкінці ці особи не можуть мати ніяких демонстраційних відзнак. Кожна збіркова листа повинна бути з з порядковим числом і печаткою Товариства та підписана головою і секретарем. 3. В листі повинна бути зазначена дата і число рескрипту дозволу на збірку. 4. Товариство обовязане провадити докладну евіденцію збіркових лист. 5. Особи, які займатисямуть збіркою мусять мати леґітимацію з фотоґрафією видану через Виділ Товариства, а потверджену через дане Староство, або також леґітимацію без фотоґрафії, але важну тільки з „Dowodem osobistem", або польським пашпортом і матимуть вище згадану збіркову листу, на котрій кожний даток має бути записаний негайно чорнилом або хемічним олівцем самим жертводавцем, а коли цей не вміє писати, тим що збирає в присутности жертводавця. 6. Особи, що збиратимуть не можуть мати ніяких демонстраційних відзнак. 7. Кожний льокальний Комітет обовязаний в протягу 8 днів по скінченню збірки подати її вислід до відомости даного Староства. 8. Загальний вислід збірки має Виділ оголосити в протягу одного місяця в однім з львівських українських часописів і один примірник враз зі звітом зі збірки переслати воєвідському урядові.

Студентів львівського воєвідства кличемо взяти активну участь у збірці. Від успіхів залежатиме ваше життя в цілому шкільному році. Де нема студентів просимо творити Комітети і переводити збірку старшими громадянами. Ціле українське громадянство в цьому одному тижні в році мусить допомогти українському студенству. Товариство Прихильників Освіти, Львів, Супінського 21.

ОГОЛОШЕННЯ

САМОСТІЙНОГО ЗАРЯДУ домашним господарством шукає інтелігентна середних літ женщина. Адреса: М. Камінська, Станиславів, poczta Dworcowa II. (poste-restante). 307 1—1

ТОЛОЧАЛЬНЯ наймоднійших десенів на плюшових плащах навіть знищених — відсвіжування на спеціяльних машинах — перероблювання на модний фасон — фарбовання футер липським способом
РОБІТНЯ СУКОНЬ
М. ВОЛЯНСЬКОЇ
Львів, Собіського 12, Телефон 17-04. 291 2-9

В прив. учит. жін. Семинарії СС. Василіянок в Дрогобичі іспити вступні на I., II., III. і IV. курс відбудуться додатково на днях 30., 31. VIII. і 1. IX. ц р Зголошення щоденно в канцелярії Семинарії устно або письменно. 301 3—3

Д-р Р. НЕСТОРОВИЧ
ординує в хоробах внутрішних і жіночих
в ПЕРЕМИШЛІ,
Францішканська 37, (площа на Брамі).
Власний хемічний і мікроскопічний лябораторії. 299 2—5

Др. Г. БРУХНАЛЬСЬКИЙ
стоматольоґ-дентист
ординує в недугах устної ями і зубів
в липні і серпні як передтим
Львів, вул. Галицька 19, II пов. 14-20

ДЕНТИСТ
асист. клініки стоматольоґічної У. Я. К.
Д-р мед. Яковський Мечислав
Спеціяліст в недугах устної ями і зубів.
Дентистичну техніку веду особисто.
ЛЬВІВ, Словацького ч. 18, I. пов.
277 7—15

Рукавички, панчохи - - - - скарпетки, реформи
ПФАУ, Львів, РИНОК 19.
246 в найдешевше, бо вхід через сіни. 23-50

ВЗУТТЯ мужеське, дамське власного виробу
по дуже низьких цінах поручає 261 10-27
:-: першорядна робітня обуви :-:
ІВАНА МАТИКЕВИЧА Львів, Шептицьких ч. 1 напроти св. Юра.

МАҐАЗИН і РОБІТНЯ
всякого рода ФУТЕР
Єлисавети СОЛІК (вдови І. Соліка)
Львів, тільки ул. Собєського 4. 04 2-10

„ТРИКОТАРНЯ"
Перша укр. робітня волічкових виробів
МЕЛЬНИК ОЛЬГИ
305 Львів, Косцюшка 3/I. 2—6
Продає і приймає замовлення на нові волічкові річи. — Перерабляє старі. — Підрабляє панчохи і скарпетки. — Роботу виконує солідно!

Светери, жакети, костюми ґарсонки, камізольки дамські й мужеські, гальки, реформи, панчохи, камаші, штильпи, скарпети і т. п.
ПЕРЕРОБЛЮВАННЯ й підроблювання старих трикотажів.
Підношення очок панчіх шовкових і фільдекосових.
Виконує з найліпшого матеріялу дуже старанно й по умірених цінах
Трикотарська робітня В. Лібанської
262 ЛЬВІВ, Баторого 34, (мезанін). 10—30

Робітня годинникарсько-ювілерська
КАРОЛЯ ҐАЄВСЬКОГО
у Львові, вул. Сикстуська ч. 31.
(в подвірю на ліво)
виконує всякі роботи о 40% дешевше як всюди під ґарантією. 298 2-10

ФУТРА дамські і мужеські
ґарнітури і верхи до футер
303 поручає 2—8
МАҐАЗИН ФУТЕР
Ст. СОЦКІ Львів, Академічна 3.
Приймає футра до переховання на літо.

Фабрика ПИЛЬНИКІВ Г. МОНЧИНСЬКИЙ
Львів, вул. Волинська 25., тел. 20 18. стація зал.: Львів-Підзамче. Приймає ПИЛЬНИКИ до насікання і замовлення на нові. 282 9-15

ФУТРА мужеські й дамські містові й до дороги, куртки, свитки, шапки і т. п. поручає
М. А. АВҐУСТИН
МАҐАЗИН ФУТЕР
Львів, Рутовського 7. Тел. 49—46.
297 Приймає всякі роботи кушнірські. 2-10

Продажа на догідні сплати!!
Машини до шиття
Ґрамофони, ровери
Кружлівки молочарські
264 13—30
та їх складові части, кравецьке приладдя і до ручних робіт. Власна майстерня направ
Александер МАЛИМОН
Львів, ул. Валова, 11 г.

ПАРОХІЯЛЬНІ БІБЛІОТЕКИ НА СПЛАТИ.
I-ша бібл. — 57 книжок за 60 зол. платних у 3-місяч. ратах; II-га бібл. 105 книжок за 150 зол. пл. у 4 ратах, при чім перша рата 60 зол., проч. р по 30 зол. Перша бібл. надається для сільських, друга для міських парох. бібліотек. Усі книжки відповідно дібрані й певні щодо змісту. В переплеті I. бібл. 100 зол., II. бібл. 120 зол. — Замісць готівки приймаємо також векслі 3—4 місячні; дочислюємо тоді ще есконт. Замовляти: „Добра Книжка" — Львів — Lwów, skr. p. 11. 294 4—50

РІК ОСНОВАННЯ 1878.
На літний і осінний сезон
поручає наймодніші
КАПЕЛЮХИ І ШАПКИ
Фірма АНТІН КАФКА
Львів, вул. Галицька ч. 4.
Ціни знижені! Вибір великий!
138 30-?

МОТОРИ
бензиново-нафтові
для сільських господарств
:: та дрібного промислу ::
продає по конкуренційних цінах і на дуже догідних умовах
Фірма PEZETKA
ЛЬВІВ, ул. Словацького 2.
286 8—20

ПОРУЧАЄМО НОВО ВІДЧИНЕНУ ФОТОҐРАФІЧНУ РОБІТНЮ
„ДОРА" ЛЬВІВ, Словацького 2.
302 1—20

Видає й редагує Комітет У.Х.О. Відвічальний редактор Роман Гайдук. З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10